

A nyereséges sertéstenyésztés fő szempontjai ileitis jelenlétében

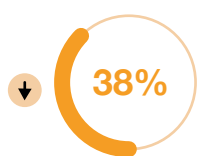
MSD Állategészségügy

Mindannyian tudjuk, milyen nehéz sertéstartó gazdának lenni manapság. Tisztában kell lennie mindennel, ami hatással van a gazdaságára, a folyamatok ellenőrzésétől és az egészségügyi normáktól kezdve az állatok jólétéig és a fenntarthatóságig. És mintha ez nem lenne elég, meg kell küzdenie néhány olyan fertőző betegséggel is, amelyek gyakran észrevétlenek maradnak, de rontják a hizói növekedését, és ezáltal a takarmányozás, vagy éppen a gyógyszerek és a kezelések költségeit megnövelik.

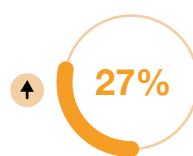
Ez a helyzet a sertések proliferatív enteropathiájával (PPE) is, amit más néven **ileitis**nek vagy a sertések bél adenomatosisának (PIA) is hívnak. A *Lawsonia intracellularis* (LI) nevű baktérium által okozott betegség, amely számos emlősfajban, de különösen a sertésekben fordul elő, és itt főleg az előhizlalási és a hizlalási időszakban. Az LI minden európai sertéstartó gazdaságban jelen van, beleértve azokat is, amelyek a legmagasabb állategészségügyi előírásokkal rendelkeznek. Bármilyen termelési szisztémát alkalmazó gazdaságot érinthet, ezért magas az előfordulási gyakorisága.

Az ileitis befolyásolja a telep működési hatékonyságát, és ennek következtében negatív hatással van a nyereségre.

Az ileitis befolyásolja a telep működési hatékonyságát, és ennek következtében negatív hatással van a nyereségre. Az ileitis által érintett sertések vékonybélének károsodása pont ott történik, ahol a tápanyagok felszívódnak (ileális emészthetőség). Ez lassabb növekedést eredményez, ugyanazon mennyiségű takarmány felvétele mellett is. A lassabb növekedést az átlagos napi testtömeg-gyarapodás (ADG) csökkenésével, a takarmány kevésbé hatékony értékesülésével, a megnövekedett takarmány-hasznosítás arányával (FCR) mérhetjük. A betegség emellett a selejtezendő állatok arányának növekedését, és egyes esetekben nagyobb elhullást is okozhat.

A Napi Testtömeg-
Gyarapodás
drámaian csökken
(38%-kal)

A Takarmány
Hasznosulási Arány
(FCR) **megnő**
(27%-kal)

A vágósertések vágáskori tömegének szórtsága megnő (szétnövés, ólvég), ez megnehezíti a csoportba tartozó sertések optimális tömegben történő értékesítését. A nehezebb sertéseket (megfelelő súlyú) korábban lehet forgalomba hozni, de a lassabban elkészülő sertések értékesítése jelentős problémákat okoz. Ha rendelkezésre áll hely a létesítményben, akkor a lemaradt sertéseket hosszabb ideig kell még takarmányozni (ennélfogva nagyobb mennyiségű takarmányra van szükségük), azonban ha a hely korlátozott, mint általában így látjuk, a kisebb súlyú sertéseket az optimálisnál alacsonyabb áron lehet csak értékesíteni, ami bevétel és nyereség kiesést eredményez. Ezt Ön, mint sertéstermelő biztosan nem engedheti meg magának.

Az ileitis gazdasági hatása az Ön telepén sokkal nagyobb, mint azt el tudná képzelni:

- Erurópában a betegség okozta átlagos költségeket **több, mint 5€/hízósertésre** becsülik.
- Az olyan kontinenseken, mint Ausztrália, az Európához hasonló termeléssel, a veszteségek a hizlalás fázisában már elérték a **25\$ kocánként évente** értéket (Cutler & Gardner, 1988).
- Az Egyesült Királyságban, az **ileitis okozta veszteségeket £2millió és £4 millió** közé teszik évente (McOrist et al, 1997).
- Derald Holtkamp Professzor, Iowa State University, 2018-ban az ileitis okozta veszteségeket a hizlalási periódus végéig, értékesített sertésenként \$ 5.98 és \$ **16.94 közé becsülte** (1. Táblázat).

1. Táblázat Az ileitis okozta gyengébb (rosszabb) napi testtömeg-gyarapodás, takarmányértékesülés és elhullás becsült értéke

	Ileitis nem fordul elő	Mirrő poslleitis alacsony szintűzené chovy ¹	Változás az Ileitis nem fordul elő esethez képest	Ileitis magas ² szint	Változás az Ileitis nem fordul elő esethez képest
Átlagos élősúly az értékesítéskor (kg/hízó)	126.20	123.10	-3.10	106.50	-19.70
Bevétel (\$/értékesített hízó)	165.38\$	161.33\$	-4.06\$	139.69\$	-25.70\$
A hízóelőállítás költsége (\$/értékesített hízó)	146.54\$	148.46\$	1.92\$	137.79\$	-8.75\$
Nettó eredmény (\$/értékesített hízó)	18.84\$	12.86\$	-5.98\$	1.90\$	-16.94\$

¹Alacsony fertőzőtlenség

- ADG csökken 0,90 ről 0,87 kg/hap (-3,0%)
- FCR rosszabbodik 2,950-ről 3,157 kg takarmány/ttkg (+7,0%)
- Az elhullási arány nem változott

²Ileitis magas szint

- ADG csökken 0,90 ről 0,73 kg/hap (-3,0%)
- FCR rosszabbodik 2,950-ről 3,157 kg takarmány/ttkg (+7,0%)
- Az elhullási arány 4 %-ról 5 %-ra nő (+24%)

*Holtkamp D., Az ileitissel összefüggő gazdasági veszteségek

Az ileitist általában láthatatlan ellenségnek nevezzük, mert nagyon könnyű elvéteni a felismerést.

A legkézenfekvőbb tünet a hasmenés. Ennek ellenére krónikus és szubklinikai megjelenés során hasmenés nem feltétlenül jelentkezik. Ez a tény megnehezíti a betegség időben történő diagnosztizálását. Valójában az ileitis leggyakoribb megjelenése szubklinikai (ami azt jelenti, hogy nincsenek nyilvánvaló klinikai tünetek), amely súlyos termelékenység csökkenést eredményez, anélkül, hogy észrevettük volna az okát.

Az ileitis heveny megnyilvánulása általában a növekedés utolsó szakaszában (hízók) jelenik meg, de az utóbbi időben korábbi eseteket is találunk. Ez a tény **egyrészt** annak tudható be, hogy a takarmányokban a megelőzési céllal történő antibiotikumok alkalmazása véget ért, ami korábban meggátolta a baktériumok korai szaporodását, **másrészt** az intenzív dajkásításnak köszönhető. A LI patogenezisének ez a változása még nehezebbé teszi a betegség diagnosztizálását.

Hogyan harcolhatunk egy ilyen megfoghatatlan betegség ellen?

Eddig ezt a bakteriális betegséget szájon át, ivóvízbe adott, vagy takarmányba kevert gyógyszerekkel kezelték, a betegség rövid ideig tartó felügyeletére kisebb nagyobb eredménnyel. De ezek a kezelések nem biztosítják, hogy az egyes egyedek a megfelelő mennyiségű gyógyszert felvegyék, ezért nem is garantálják a megbízható kontrollt a betegség felett.

Ezenkívül az antibiotikumok használatára vonatkozó fogyasztói és hatósági nyomás és az antibiotikum-mentes hús iránti kereslet, de főleg a nyilvánosság ereje, különösen ... egész Európában és világszerte kiterjedten nagyon erős: az élelmiszertermelő állatokban az antibiotikumok használata manapság vizsgálat alá került világszerte, beleértve Ázsiát és Amerikát is.

Az elkövetkező években az antimikrobiális szerek használatát szigorúbban fogják szabályozni, követve a WHO által az antimikrobiális rezisztenciáról szóló 2014-es globális jelentésben megállapított iránymutatásokat. Ahogy az Európai Unióban egyre gyakoribb, ezek a korlátozások szigorúbbak, és együtt fognak járni a felhasznált mennyiségek részletes ellenőrzésével. Ebből a szempontból egyértelmű, hogy a döntések nemcsak a kezelés hatékonyságán vagy költségein alapulnak, hanem az adagolt antibiotikumok mennyisége csökkentésének szükségességén is.

Az ileitis elleni hatékony küzdelem érdekében olyan megelőző intézkedéseket kell fontolóra venni, mint például az állománycsere, a tisztítás és fertőtlenítés. A szélesebb körű, hatékony és hosszú távú ellenőrzés érdekében konzultáljon állatorvosával a későbbi újbóli fertőzések elkerülése érdekében.

A fő szempontok, amelyeket rendszeresen erősítenie kell, hogy elkerülje az ileitis bejutását és terjedését a sertéstelepen:

Monitorozás: Hasmenés, a termelési indexek (ADG és FCR) lényeges romlása, nem homogén csoportok. Ellenőrizze őket állatorvosával.

A **tisztítás és fertőtlenítés** hatékonysága maximalizálása

A **rágcsálóirtás**.

A fertőzési lánc megszakítása ileitis megbetegedéseket követően.

A **kocasüldők immunizálása**.

A **vaksinázás** áttekintése (jobb az egyedileg alkalmazott vakcina)

A betegség hatékony ellenőrzése érdekében ne feledkezzen meg az ileitis kórokozója átvitelével kapcsolatos lényeges tényekről:

A sertések a bélsárral vagy a szennyezett eszközökkel való érintkezés útján fertőződnek meg, nemcsak akkor, amikor ürítik a kórokozót, hanem sokkal szélesebb időszakban is, mert az **LI legalább két hétig túlél a környezetben**, miután kiválasztódott. Ezenkívül a rágcsálók (patkányok és egerek) lehetnek az LI hordozói, ezért folyamatosan kontrollálnunk kell a jelenlétüket.

Összefoglalva fontos emlékezni arra, hogy az ileitis a telep állategészségügyi státuszától függetlenül szinte minden gazdaságban jelen van, legtöbbször rejtett, szubklinikai formában, de nagymértékben befolyásolja a gazdaságos termelést.

Nincs olyan "csoda" megoldás, amely alkalmazkodna az összes sertés állományhoz, ezért az ileitis elleni védekezésre a legjobb alternatívát minden telepen külön-külön kell meghatározni. A megelőző intézkedések megvitatásához konzultáljon állatorvosával. Soha ne felejtjük el, hogy a megelőzés a kulcsa a veszteségek legkisebbre csökkentésének.